

Література

1. Аствацатуров Г. Технология конструирования мультимедийного урока. *Учитель*. 2004. № 2. С. 2-5.
2. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі: посібник для педагогічних працівників; студентів педагогічних вищих навчальних закладів / Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю. Вінниця: ДОВ “Вінниця”, 2002. 116 с.
3. Іванова О. Підвищення інформаційно-комп’ютерної компетентності педагогів. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. №2. С. 30.
4. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. Москва: Издательский центр «Академия», 2001. 272 с.

УДК 37.013:376

Маман Н. Д.

магістр філології, лінгвіст, викладач української мови та літератури,
педагог-організатор
Брошнів-Осадського ліцею
Брошнів-Осадської селищної ради об’єднаної територіальної громади
Івано-Франківської області
taravanina@gmail.com

ПЕДАГОГ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Постановка проблеми. Сьогодні інклюзивна освіта є не лише однією з фундаментальних засад розвитку освіти, але й філософією розуміння участі людини у житті суспільства [3, с. 10].

Окрім навчання і виховання дітей, педагог в умовах інклюзивного навчання допомагає інклюзованій дитині увійти в соціальну структуру суспільства, надає допомогу в їхній соціалізації й адаптації до нових умов освітнього соціального середовища. Діяльність педагога в інклюзивному середовищі повинна бути спрямована так, аби жоден із дітей з особливими освітніми потребами не відчував себе іншим, зайвим, небажаним. Безумовно, організація інклюзивних класів у закладах освіти є цінною як для дітей з особливими освітніми потребами, так і для педагогів, батьків, зрештою для суспільства в цілому. Адже через інклюзивну освіту діти з особливими потребами можуть крокувати стежиною, яка веде в доросле життя, як активні члени суспільства.

Як зазначає А. Колупаєва, однією з найактуальніших проблем є саме якісна підготовка педагогічних кадрів здатних ефективно працювати з учнями з особливими потребами в умовах інклюзивного класу [1].

Справді, ще не достатньо розроблено цільові установки, організаційні форми, технології та методи підготовки вчителів, здатних ефективно вирішувати проблеми, які постають в сучасних умовах модернізації освітньої системи в Україні. Очевидно, що діяльність вчителя повинна розширити свої функціональні межі, внести необхідні зміни до навчальної програми та ресурсів, щоби забезпечити рівність можливостей. Тому, модель професійної

діяльності педагога інклюзивного навчання перебуває ще на етапі становлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема удосконалення процесу підготовки вчителів до роботи в умовах інклюзивної освіти постійно знаходиться у центрі уваги науковців, які опікуються проблемами навчання дітей з психофізичними порушеннями (В. Бондар, Н. Дятленко, А. Колупаєва, С. Литовченко, С. Миронова, Ю. Найда, Н. Назарова, В. Синьов, О. Таранченко, В. Тищенко, А. Шевцов, М. Шеремет, Н. Шматко та ін.) [2].

Проте, незважаючи на значущість отриманих науковцями результатів і наявної бази методичної літератури з цієї проблеми, система вищої освіти залишається інертною щодо використання наявних можливостей з формування професійної компетентності педагогів у сфері забезпечення інклюзивної форми навчання дітей з особливими освітніми потребами [2].

Метою статті є акцентувати увагу на інтерактивні методи та технології педагогічним працівникам, які працюють в інклюзивному середовищі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективність інклюзивного навчання забезпечить якісна підготовка вчителя до освітнього процесу, в якому одночасно відбувається процес навчання, процес виховання, процес корекції і процес розвитку молодшого школяра. Плануючи діяльність на уроці вчитель повинен врахувати не лише проблеми засвоєння навчального матеріалу, але й проблеми соціалізації і врегулювання емоційних станів.

Найуніверсальніші форми на сьогодні – це інноваційні технології, інтерактивні методи навчання. Тому актуальними для інклюзивного навчання серед інтерактивних методів є імітаційні, а саме [4, с. 191-193]:

- *робота в малих групах* – найпростіша форма, що належать до інтерактивного навчання. Це робота в парах, що дозволяє учням набути навичок співробітництва, оволодіти уміннями висловлюватись та активно слухати;

- *дидактичні ігри*, наприклад:

1. *«Знайди пару»* – учні до карток з друкованими буквами добирають відповідні рукописні літери. Називають букви, звуки, які вони позначають, складають з ними слова.

2. *«Незнайко»* – один учень читає, а інший виправляє допущені помилки.

3. *«Вовк і заєць»* – один учень починає читати текст, другий вступає після нього, як перший дійде до крапки, й намагається його догнати.

4. Метод *«Мікрофон»* надає можливість кожному учневі щось сказати, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлювати свою думку. Правила проведення такі: говорити має тільки той, у кого «символічний» мікрофон (відповіді не коментуються і не оцінюються; коли хтось висловлюється, інші не можуть говорити або викрикувати з місця).

Поширеними є ігри *«Засели будиночок»*, *«Розмова по телефону»*, розгадати кросворд чи скласти слово із запропонованих букв.

Арт-терапія - реабілітація шляхом творчості. Це лікування за допомогою залучення дітей з освітніми потребами до мистецтва.

Ігрова терапія – процес спільного з школярем переживання і осмислення

будь-якої життєвої ситуації, що подана в ігровій формі. Головне значення гри полягає в тому, що завдяки особливим ігровим способам учень моделює взаємодію з навколишнім світом та людські стосунки. Отже, у ході гри учень засвоює мотиви людської діяльності, на основі чого формується прагнення до суспільної діяльності. Важливою ознакою ігротерапії є інструкція до будь-якої гри, побудована у формі казки або притчі. До прикладу, гра «Допоможи ближньому». Вибирається сюжет: Король, який править країною; слуги – Радість, Задоволення, Інтерес, Злість, Страх, Образа.

Бібліотекотерапія – читання літератури з подальшим обговоренням прочитаного, організація літературно-музичних вечорів.

Музикотерапія – музика призводить до певних гормональних змін в організмі, позитивно впливає на інтенсивність обмінних процесів. Позитивні емоції, що виникають під час звучання музики, стимулюють інтелектуальну діяльність дитини.

Зоотерапія – лікування за допомогою домашніх тварин. Наприклад, використання собак і котів з метою допомоги аутичним дітям, які з певних причин відчують труднощі у навчанні (читання вголос для тварин), у яких нерозвинені моторні навички рук (застебнути нашійник на собаці, пристебнути поводок тощо), у яких гіпертрофована активність (контакт з кішкою заспокоює дитину).

Висновки. Отже, суспільство висуває вимоги до сучасного фахівця, відповідно до яких він має мати високий рівень компетентності не тільки у сфері навчання і виховання дітей з нормативним рівнем розвитку, а й надання освітніх послуг дітям з психофізичними порушеннями у загальноосвітньому просторі. У процесі подальшого удосконалення змісту навчальних дисциплін мають посісти такі технології, які формують менталітет педагога.

Література

1. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2014. № 2 (70). С. 7 - 18.
2. Мартинчук О. В. Сучасні вимоги до професійної діяльності вчителя початкової школи в умовах інклюзивного навчання.
3. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агентство “Україна”», 2019. 300 с.
4. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: “Новий світ”, 2000, 2019. 264 с.

УДК 378.091 (477)

Мартинів М.А.

методист, в.о. завідувача відділу
організаційно-методичної та
інформаційно-видавничої діяльності
ТОКІППО

m.martyniv@ippo.edu.te.ua

Магера Т.В.

методист відділу організаційно-методичної